

Висновки з даного дослідження. Таким чином, дослідженням сутності поняття «капітал» займалися вчені в різні часи економічного розвитку, починаючи від зародження економічної думки і до сьогодення.

Капітал підприємства являє собою грошові кошти, що знаходяться в розпорядженні підприємства та призначені для покриття потреб у забезпеченні процесу його функціонування. В залежності від джерел залучення капітал поділяється на власний та позиковий, які в свою чергу мають свої особливості, переваги та недоліки, що здійснюють певний вплив на процес функціонування підприємства. Під структурою капіталу підприємства розуміють співвідношення власних та позикових коштів, які підприємство використовує в процесі своєї господарської діяльності.

Література

1. Балабанов И. Т. Основы финансового менеджмента. Как управлять капиталом? / И. Т. Балабанов. – 2-е изд. – М. : Финансы и статистика, 1997. – 384 с. – ISBN 5-279-01845-7.
2. Бланк И.А. Финансовый менеджмент : учебный курс / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр: Эльга, 1999. – 528 с. – ISBN 966-521-026-2.
3. Ганієв А. Капітал акціонерного товариства: принципи формування, оптимізація структури / А. Ганієв // Ринок цінних паперів України. – 2002. – № 7 – 8. – С. 41–45.
4. Давыдова Л. В. Особенности формирования структуры капитала предприятия / Л. В. Давыдова, С. А. Ильминская // [Финансы и кредит. – 2007. – № 47.](#) – С.42–52.
5. Зборовська Ю. О. Капітал підприємства: теоретичні аспекти визначення суті капіталу / Ю. О. Зборовська // Формування ринкових відносин в Україні. – 2007. – № 7. – С. 35–39.
6. Мамченко М. М. Теоретичні підходи до визначення сутності капіталу в економічній думці середини XVIII – початку XIX ст. / М. М. Мамченко // Наукові праці МВУП. – 2011. – № 3. – С. 129–133.
7. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навчальний посібник / Г. В. Савицька. – 3-тє вид., виправл. і доп. – К. : Знання, 2007. – 668 с. – (Вища освіта XXI століття). – ISBN 966-346-291-4.
8. Слав'юк Р. А. Структурування власного капіталу підприємств України / Р. А. Слав'юк // [Фінанси України. – 2005. – № 8.](#) – С. 123–132.
9. Швиданенко Г. О. Управління капіталом підприємства : навчальний посібник / Г. О. Швиданенко, Н. В. Шевчук ; Мін-во освіти і науки України, Київський нац. економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана. – К. : КНЕУ, 2007. – 440 с. – ISBN 966-574-882-3.
10. [Юхименко П.](#) Теорії оптимізації структури капіталу підприємства та їх адаптація до українських економічних реалій / П. Юхименко, О. Загурський // [Банківська справа. – 2010. – № 2/3.](#) – С. 78–86.

УДК 338(477):322.1

Диха М.В.,
к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства і підприємництва Хмельницький національний університет

ІННОВАЦІЇ – КЛЮЧОВИЙ ЧИННИК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Постановка проблеми. В сучасних умовах цивілізаційного розвитку та світових глобалізаційних реалій проблеми підвищення конкурентоспроможності національної економіки, забезпечення сталого соціально-економічного розвитку України є надзвичайно актуальними. Сьогодні зрозуміло, що ефективне реформування економіки України, здійснення глибоких структурних перетворень з якісним оновленням товаровиробництва, ринкової та соціальної інфраструктури можливе тільки при умові техніко-технологічної модернізації економіки, впровадження інновацій у різних сферах життєдіяльності. Саме через інноваційну модель інтенсивного й масштабного впровадження у національну економіку досягнень науки і техніки можливий вихід на сталий розвиток, скорочення розриву в економічному розвитку між Україною і провідними країнами світу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Результати досліджень багатоаспектних проблем соціально-економічного розвитку країни в цілому, його інноваційну складову висвітлили у своїх працях

такі науковці: Л.Л. Антонюк, В.С. Будкін, А.С. Гальчинський, В.М. Геєць, Я.А. Жаліло, С.І. Соколенко, В.В. Стадник, Л.І. Федулова, А.В. Череп та інші. Автори досліджують проблеми управління інноваційною діяльністю, аналізують особливості інноваційних процесів в економіці України, досліджують інноваційну природу сучасних чинників забезпечення конкурентоспроможності економіки й на основі аналізу інноваційної діяльності визначають певні шляхи її активізації, окреслюють загальні контури інноваційної моделі розвитку національної економіки.

Однак, проблеми підвищення інноваційної активності, ефективності інноваційної діяльності залишається досі відкритими. Тому сучасні реалії обумовлюють необхідність розвитку наукової думки щодо зазначених питань.

Постановка завдання. Метою дослідження є оцінка стану інноваційного розвитку національної економіки та окреслення шляхів активізації інноваційної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Визначальну роль у формуванні концепцій розвитку окремих держав відіграють інноваційні процеси, які є невід'ємною умовою забезпечення розвитку їх економік. Інноваційний тип економічного розвитку дедалі більше стає тим фундаментом, який визначає міць країни та перспективи її розвитку на світовому ринку.

Неспроможність країни здійснювати структурну перебудову національної економіки відповідно до вимог нової технологічної парадигми чи зволікання з проведенням таких структурних змін не просто гальмує її розвиток, а й призводить до економічної кризи, до збільшення розриву у розвитку по відношенню до тих країн, які такі зміни проводять.

Сьогодні існує об'єктивна необхідність найбільш повної реалізації інноваційного потенціалу України, підвищення інноваційної активності та прискорення процесу переходу до інноваційної моделі розвитку, що дозволить не тільки ефективно ліквідувати кризові явища в економіці, але й сприятиме забезпеченню відчутного покращення результатів у найближчій перспективі.

Аналізуючи інноваційний потенціал України, зазначимо, що наявний ресурсний потенціал (науково-дослідна база, професійні кадри, інші ресурси) дає підстави ефективної реалізації інноваційних розробок в Україні. До того ж, в Україні наявний адміністративний ресурс для забезпечення підтримки і просування інновацій; існує інтерес національного капіталу до самореалізації в Україні, зокрема, в регіонах, який при належній державній інноваційній політиці міг би спрямовуватись у інновації. Для підвищення конкурентоспроможності національної економіки, для подальшого розвитку у глобальному середовищі не як сировинного експортера, а як виробника високотехнологічної та наукомісткої продукції, забезпечення гідного статусу України у світовому економічному просторі слід сформувати дієву систему державного управління потужним потенціалом.

Одним із напрямів аналізу інноваційних можливостей України є співставлення, оцінка інноваційно активних промислових підприємств за видами економічної діяльності, кількість яких наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Кількість інноваційно активних промислових підприємств за видами економічної діяльності

Види економічної діяльності	Рік						
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	одиниць						
Промисловість	1696	1359	1193	1118	1472	1397	1411
Добувна промисловість	22	34	29	26	33	36	35
Переробна промисловість	1444	1294	1132	1058	1379	1305	1316
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	30	31	32	34	60	56	60
	%*						
Промисловість	15,1	13,7	11,9	11,2	14,2	13,0	12,8
Добувна промисловість	4,2	6,3	5,4	4,8	5,9	5,9	5,5
Переробна промисловість	17,0	15,4	13,3	12,4	15,7	14,3	14,0
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	3,2	3,1	3,2	3,6	6,1	5,8	6,1

Примітка:* % до загальної кількості підприємств у промисловості.

Джерело: складено за [8, с. 325].

Дані табл. 1 свідчать про те, що кількість інноваційно активних підприємств у промисловості, зокрема і переробній промисловості, зменшилась; у добувній промисловості і виробництві та розподіленні електроенергії, газу та води зросла за досліджуваний період. Та особливу увагу потрібно звернути на питому вагу інноваційно активних підприємств в загальній їх кількості у промисловості. Протягом усіх років дослідження частка інноваційно активних підприємств є низькою. До того ж, частка

інноваційно активних підприємств у промисловості та переробній промисловості зменшується. Частка інноваційно активних підприємств у добувній промисловості та у виробництві і розподіленні електроенергії, газу та води також є низькою, але простежується незначне її зростання.

Можливості використання наявного ресурсного потенціалу характеризують обсяги наукових та науково-технічних робіт (НТР), виконаних власними силами організацій (підприємств) в розрізі виконання фундаментальних, прикладних досліджень, розробок, надання науково-технічних послуг (табл. 2).

Таблиця 2

Обсяг наукових та НТР, виконаних власними силами організацій (підприємств) за видами робіт

Рік	Всього, млн. грн.	у т.ч., млн. грн.				Питома вага виконаних наукових і НТР у ВВП, %
		фундаментальні дослідження	прикладні дослідження	розробки	науково-технічні послуги	
2002	2496,8	424,9	343,6	1386,6	341,7	1,11
2003	3319,8	491,2	429,8	1900,2	498,6	1,24
2004	4112,4	629,7	573,7	2214,0	695,0	1,19
2005	4818,6	902,1	708,9	2406,9	800,7	1,09
2006	5354,6	1141,0	841,5	2741,6	630,5	0,98
2007	6700,7	1504,0	1132,6	3303,1	761,0	0,93
2008	8538,9	1927,4	1545,7	4088,2	977,7	0,90
2009	8653,7	1916,6	1412,0	4215,9	1109,2	0,95
2010	9867,1	2188,4	1617,1	5037,0	1024,6	0,90

Джерело: складено за [7].

Варто зазначити, що при зростанні обсягів виконаних наукових та НТР із 2496,8 млн. грн. у 2002 році до 9867,1 у 2010 році (зростання у 3,95 рази) їх питома вага у ВВП за досліджуваний період зменшилась із 1,11% до 0,9%, що є значно нижчим від науково обґрунтованої його величини – не менш ніж 1,7% ВВП.

Аналізуючи за даними Держкомстату України [7] обсяги фінансування наукових та науково-технічних робіт за період з 2002 по 2010 років в розрізі джерел фінансування, варто зазначити, основним його джерелом є кошти держбюджету (обсяги фінансування на рівні 30%–40%), кошти вітчизняних замовників (в середньому, на рівні 30%), кошти замовників іноземних держав (на рівні 20%), решта – власні кошти та інші джерела фінансування.

Проте інша картина щодо джерел фінансування інноваційної діяльності (табл. 3).

Таблиця 3

Джерела фінансування інноваційної діяльності

Рік	Загальна сума витрат	в т.ч. за рахунок коштів			
		власних	з державного бюджету	іноземних інвесторів	інші джерела
млн. грн.					
2002	3013,8	2141,8	45,5	264,1	562,4
2003	3059,8	2148,4	93,0	130,0	688,4
2004	4534,6	3501,5	63,4	112,4	857,3
2005	5751,6	5045,4	28,1	157,9	520,2
2006	6160,0	5211,4	114,4	176,2	658,0
2007	10850,9	7999,6	144,8	321,8	2384,7
2008	11994,2	7264,0	336,9	115,4	4277,9
2009	7949,9	5169,4	127,0	1512,9	1140,6
2010	8045,5	4775,2	87,0	2411,4	771,9

Джерело: складено за [7].

Частка коштів, що виділяється із державного бюджету на фінансування інноваційної діяльності найменша, у 2010 р. лише 1,1% у загальному обсязі фінансування. Найсуттєвішим джерелом фінансування інноваційної діяльності є власні кошти суб'єктів господарювання (у 2010 р. їх частка склала 59,4%).

В той же час, на основі фактичних даних варто проаналізувати обсяги впровадження нових технологічних процесів, освоєння виробництва інноваційних видів продукції, її частки в обсязі реалізованої промислової продукції (табл. 4).

Кількісні характеристики впровадження прогресивних технологічних процесів та освоєння виробництва інноваційних видів продукції відображає низьку активність інноваційної діяльності підприємств.

Таблиця 4

Впровадження інновацій на промислових підприємствах

Види впровадження	Рік								
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Впроваджено нових технологічних процесів, всього процесів	1142	1482	1727	1808	1145	1419	1647	1893	2043
в т.ч. маловідходні, ресурсозберігаючі процеси	430	606	645	690	424	634	680	753	479
Освоєно виробництво інноваційних видів продукції, найменувань	22847	7416	3978	3152	2408	2526	2446	2685	2408
з них нові види техніки, найменувань	520	710	769	657	786	881	758	641	663
Питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової, %	7,0	5,6	5,8	6,5	6,7	6,7	5,9	4,8	3,8
Питома вага підприємств, що впроваджували інновації, %	14,6	11,5	10,0	8,2	10,0	11,5	10,8	10,7	11,5

Джерело: складено за [7].

Якщо порівняти дані табл. 1 – кількість інноваційно активних підприємств та дані табл. 4 щодо впровадження інновацій промисловими підприємствами, наприклад, у 2009 р., то бачимо:

- кожне із підприємств впровадило один/два нових технологічних процеси (в середньому – 1,3) та лише один маловідходний, ресурсозберігаючий процес на два підприємства (1,8);
- освоєно виробництво, в середньому, двох (1,9) видів інноваційної продукції одним підприємством;
- освоєно лише один новий вид техніки на два (2,2) підприємства.

І це при тому, що кількість інноваційно активних підприємств у загальній їх кількості надзвичайно низька, питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової також низька і, до того ж, в останні роки ще зменшилась. При таких результатах освоєння в Україні постіндустріальних технологій, у т.ч. 5-го і 6-го технологічних укладів, залишиться проблемою багатьох десятиліть.

Державна інноваційна політика переважно зводиться до адміністративного розподілу обмежених державних фінансових ресурсів для підтримки пріоритетних напрямків інноваційного розвитку. Розподіл обмежених ресурсів залежить від суб'єктивних рішень і, по суті, перетворює державну підтримку на благодійність.

Гальмує розвиток інноваційної діяльності відсутність дієвого захисту інтелектуальної власності. На початку 2008 р. Україну було віднесено до числа найкрупніших порушників авторських прав [9].

Найбільш інформативну оцінку стану інноваційного розвитку національної економіки щодо головних факторів, які його визначають, дає індикатор Європейського інноваційного табло (ЄІТ). Індекс ЄІТ визначається на основі п'яти груп індикаторів: «рушійні сили інновацій», «створення нових знань», «інновації й підприємництво», «індикатори використання інновацій», «інтелектуальна власність». За рівнем інновативності Україна, згідно індексу ЄІТ, перебуває в останній четвертій групі з індексом 0,23. До даної групи також входять: Росія – 0,23, Латвія – 0,22, Хорватія і Греція – 0,20, Румунія – 0,16. Відстає Україна від країн-лідерів за рівнем інновативності майже у 3 рази, (рівень інновативності Швеції характеризується індексом 0,68) [1, с. 201].

Отже, на практиці принципи державної інноваційної політики до останнього часу залишаються більшою мірою деклараціями, ніж реальною практикою. Держава не стала каталізатором інноваційного процесу і надійним помічником для суб'єктів інноваційної діяльності. Не створена економічна модель інноваційної діяльності, яка б базувалася на чітких економічних критеріях високої ефективності на всіх етапах інноваційної системи, від фундаментальних досліджень та розробок до розвитку виробництва.

Недостатня стабільність економічного середовища для інноваційного прориву. Тут варто відмітити, що усі країни, які обирали інноваційний шлях розвитку, попередньо формували потужну економічну базу, часто за рахунок виробництва, заснованому на придбанні патентів у інших країн. Модель розвитку, апробована після Другої світової війни Японією, а згодом іншими державами Південно-Східної Азії, показала, що навіть за відсутності власної наукової бази, спираючись на новітні зарубіжні технології, здобуваючи патенти й ліцензії, можна забезпечити 10–20% щорічного приросту промислового виробництва.

На сьогоднішній день переважна більшість країн світу (у т.ч. з високим рівнем показників економічного розвитку, як Японія, Тайвань, Південна Корея та ін. (так звані «азійські тигри») є

інноваційними нетто-імпортерами. Вони купують результати науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, маючи власний, навіть більш ефективний порівняно з нетто-експортерами (США, Німеччина та деякі інші найбільш технологічно розвинуті країни-члени ОЕСР) механізм регуляторного супроводу інновацій відповідно до національних звичок і традицій [2, с. 67].

Досвід зарубіжних країн свідчить, що конкурентоспроможність економіки на основі інновацій формується на тих територіях, де сконцентрований відповідний інтелектуальний та професійний потенціал і наявна гнучка ефективна система зв'язків між учасниками інноваційного процесу, що охоплюють весь цикл від зародження та продукування інновацій до виробництва нових конкурентоспроможних товарів та послуг.

У розвинутих країнах сприятливі організаційно-економічні умови для використання і комерціалізації інновацій створюються завдяки формуванню інноваційних систем мереженого типу. Використання переваг нових організаційних форм стає можливим завдяки виникненню на регіональному рівні відповідних кластерів.

Проте, організація інноваційної діяльності, заснована на кластерах, не досягла в Україні належного рівня. За рівнем кластеризації національної економіки з даними у 2009 році Україна перебувала лише на 83-му місці серед 134 країн світу, охоплених дослідженням. За методикою цього дослідження, рівень розвитку бізнес-кластерів оцінено в Україні в 3,3 бали (за семибальною шкалою). Для порівняння, найкращий показник кластеризації економіки має Тайвань (5,6 балів, що приблизно в 1,7 разів вище, ніж в Україні) [5, с. 135–196].

Тому, одним із завдань держави, направлених на інноваційний розвиток економіки, має бути створення економіко-правових умов для використання конкурентних переваг регіонів, заснованих на формуванні кластерів.

Зазначене зумовлює необхідність внесення змін до Закону України «Про інноваційну діяльність», спрямованих на перехід від ускладненого ієрархічного регулювання інноваційної діяльності до мереженої організації на основі розвитку інноваційних регіональних кластерів, які здатні стати основою для посилення конкурентоспроможності національної економіки. У цьому аспекті доцільно орієнтуватися на Модельний закон країн СНД, у якому регіональні аспекти інноваційної діяльності знайшли своє відображення [4; 6].

У формуванні особливих економічних умов для інноваційної діяльності важливу роль мають відігравати спеціалізовані некомерційні організації, які можуть підтримувати та обслуговувати інноваційну діяльність (бізнес-інкубатори, інжинірингові центри, консалтингові та навчальні центри, фонди технологічного розвитку, фонди підтримки малого інноваційного підприємництва, венчурні фонди та інші організації, які спеціалізуються на підтримці інноваційного підприємства).

Розвинуті країни світу для забезпечення прискореного використання новітніх технологій, підвищення конкурентоспроможності продукції, послуг широко використовують венчурну індустрію. Проте, аналіз українського ринку венчурного інвестування ще й досі у своєму розвитку значно поступається розвинутих країнам [3, с. 81–87]. Тому, надзвичайно важливо вдосконалити державну політику стимулювання венчурного бізнесу з урахуванням провідного зарубіжного досвіду. Держава має створити сприятливі умови для інноваційної діяльності, формуючи єдині цивілізовані правила і механізми, що сприятимуть розвитку всіх суб'єктів інноваційної сфери, зокрема, венчурного підприємництва. Виступаючи координатором та стимулятором циклу «ідея– ринок» з допомогою сучасного інноваційного механізму держава повинна розділити з бізнесом ризики впровадження інновацій та вдосконалити законодавство зі стимулювання інноваційної діяльності, режимів роботи технопарків, сприяти виконанню технопарками та бізнес-інкубаторами їх безпосередньої інноваційної функції.

Висновки з даного дослідження. Динамічний соціально-економічний розвиток кожної країни неможливий без всебічного використання нововведень, які є каталізатором загального розвитку. Для того, щоб держава виконувала роль каталізатора інноваційного процесу, необхідно внести зміни до Закону України «Про інноваційну діяльність», спираючись на Положення Модельного закону СНД про інноваційні територіальні утворення, які мають відігравати роль своєрідних джерел інновацій, для яких створюються особливі економічні умови. Інновації забезпечать технологічний прорив промисловості, сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності національної економіки, поверненню втрачених ніш на світових ринках та відкриттю нових сегментів на нових ринках, швидкому відновленню/модернізації економіки й одержанню економічних здобутків, що обумовить перехід України на якісно новий етап соціально-економічного розвитку.

Література

1. Величко А.В. Особенности инвестиционно-инновационного развития экономики Украины / А.В. Величко, О.В. Лященко // Економічний вісник Донбасу. – 2011. – № 2 (24). – С. 199–205.
2. Будкін В. Інноваційна модель розвитку національних економік / В. Будкін // Економіка України. 2010. – № 6 – С. 67–78.
3. Диха М.В. Глобальна конкурентоспроможність та інвестиційна привабливість України: стратегії реалізації : монографія / М.В. Диха. – Хмельницький : ХНУ, 2011. – 207 с.

4. Закон України «Про інноваційну діяльність» // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 36. – С. 226.
5. Звіт про конкурентоспроможність України 2009 «Назустріч економічному зростанню та процвітанню». – К. : Фонд економічного управління, 2009. – 230 с.
6. Модельный закон об инновационной деятельности [Электронный ресурс]: постановление № 27–16 от 16.16.2006. – Режим доступа: URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
7. Офіційний сайт Держкомстату України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. Статистичний щорічник України за 2009 рік. Державний комітет статистики України / [за ред. О.Г. Осауленка.] – К. : Консультант, 2010. – 567 с.
9. Iipa 2008 “Special 301” Recommendations [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iipa.com/pdf/2008SPEC301LOSSLEVEL.pdf>

УДК 351.82(477)

Гордієнко В.П.,
к.е.н, доцент кафедри менеджменту
Гончарова М.Л.,
к.е.н, доцент кафедри менеджменту
ДВНЗ “Українська академія банківської
справи Національного банку України”

ЕНЕРГЕТИЧНА СКЛАДОВА В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. В умовах фінансово-економічної кризи та невизначеності перспектив розвитку держави упродовж останніх років забезпечення енергетичної безпеки України набуває важливого значення. Енергетичний комплекс є одним із найважливіших елементів господарського комплексу України, водночас енергетична безпека є однією із найслабших складових економічної безпеки держави. Висока енергомісткість вітчизняної економіки та залежність від імпорту паливно-енергетичних ресурсів зменшує конкурентоспроможність продукції вітчизняного товаровиробника, зростає навантаження на державний бюджет, збільшується негативне сальдо зовнішньоторговельного балансу, яке зрештою негативно впливає на розвиток соціальної сфери держави. Крім того, Законом України «Про основи національної безпеки України» визначені загрози національним інтересам і національній безпеці України, серед яких вагоме місце займають загрози, пов'язані з неефективним використанням паливно-енергетичних ресурсів, недостатньою диверсифікацією джерел їх постачання та відсутністю активної політики енергозбереження [1]. Загрози енергетичній безпеці можна усунути або зменшити шляхом поступового створення умов для забезпечення енергетичної незалежності країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам забезпечення економічної та енергетичної безпеки держави присвячені наукові праці таких вітчизняних вчених, як: Ю. Архангельського, З. Варналія, В. Геєця, М. Гончара, Б. Данилишина, М. Долішнього, С. Дорогунцова, Ф. Заставного, М. Куліка, Б.Синякевича та інших. Результати їх досліджень охоплюють широке коло питань зазначеної проблеми. У той же час багато питань щодо забезпечення енергетичної безпеки держави як теоретичного, так і прикладного характеру залишаються не вирішеними.

Постановка завдання. Метою статті є визначення сучасного рівня забезпечення енергетичної безпеки України та наукове обґрунтування напрямків її підвищення.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі розвитку продуктивних сил серед пріоритетів національних інтересів України державою визначено інтеграцію у європейський простір. У свою чергу, це вимагає реалізації комплексу заходів з упередження загроз національній безпеці, яка передбачає захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечується сталий розвиток, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам [1] на всіх рівнях господарської діяльності. Національна безпека України залежить від цілеспрямованої державної політики щодо захисту її національних інтересів в політичній, економічній, соціальній та екологічній сферах. Економічна безпека як головна складова національної безпеки являє собою сукупність умов, за яких зберігається спроможність країни ефективно захищати свої економічні інтереси, задовольняти у довгостроковому періоді потреби суспільства і держави, генерувати інноваційні зрушення в економіці з метою забезпечення стабільного економічного